

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Dispvatio II

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

DISPUTATIO VII

De Scientia Dei.

CAPIT. I.

An Deus cognoscat creaturas in seipso.

Quod Deus in modo cognoscat seipsum id est etiam omnes creaturas
 tunc existentes, vel futuras, sivec. posibles fide certum est,
 nam Ecclesiast. 3. dicitur. n. e. quidquam absconditum ab
 oculis illius; Et ad hebr. 4. oia quae sunt aperta sunt oculis illius.
 idem intelligitur ex alijs multis Scripturae locis. praeterea idem
 ratio est de intrinseca ratione cognitionis infinita est, et se
 extendit ad omne cognoscibile, ut patet ex eo quod cognitio infinita
 est illa quae non potest excogitari alia speciebus, ab omni cognitione
 Dei est infinita et extenditur ad omne intelligibile, de praesente
 etiam ad creaturas existentes, futuras, et posibles, et quidem
 omnes, singulatim secundum proprias figurarum rationes attingit, alioquin
 non esset infinita in ratione cognitionis, verum circa modum gloriay
 creaturas cognoscit illas et controuersum: an Deus in seipso cognoscat
 creaturas.

Aduertendum est quod quoniam quaeritur: an Deus cognoscat
 creaturas in seipso duplex potest esse ratio. primum an Deus cognoscat
 creaturas in seipso ut in medio cognitionis determinante illarum
 Dei ad cognitionem creaturarum. Sed est an saltem Deus cognoscat
 creaturas in seipso ut in speculo, vel aliqua alia ratione.

Aduertendum est rursus in ista extrema ratio, oia
 sua attributa, et creaturas omnes cognoscere ut oia simul in eodem
 tempore et eundem modo sed etiam nunc cognoscat, eo quod oia unice et sim-
 plicissima cognitione cognoscat, ac praesens in cognitione diuina
 non potest singulari gratia potest nunc. potest tamen praesentia quaeam ratio
 constituitur quatenus ex parte obiectum, quae cognoscuntur, unum
 concipitur a nobis veluti ratio qua Deus cognoscit aliquid. his
 praemis.

Prius est primum: Deum nullam prorsus
 creaturam

creaturam videre aut cognoscere in illa sua affectione intrinseca 81.
ut e contra, organa, sensus, & cetera creaturarem, & eorum amor, tan-
quam in obiecto prius cognito per illi visus cognoscendi creaturas.
Necesse in iudicio dicitur 35. g. i. d. ad uba. Gabriel & alij nominales.
Bonaventura in iudicio dicitur 35. art. 5. g. i. Vasquez disp. 60. cap. 2.
& disp. 65. cap. 1. Beatus tract. 1. cap. 150. g. 1. & 8. Alberti-
nus tom. 1. g. 2. Theologia ex 40 principijs Theologiae nam. 12. Mar-
cot tract. 2. disp. 2. cap. 3. & alij apud Ruffinum disp. 17.
sect. 13. & alij multi recitationes, & contra alios quamplures
quos refert & sequitur Suarez lib. 3. de attributis Dei positivis
cap. 3.

Ph. contho: quia Deus ex parte sua nullam habet con-
nexionem nisi intrinsecam cum nulla creatura, quidem nullam
dicit relationem vel habitudinem realem ad ullam creaturam, nec
illig creatura existens vel futura aut potibilis habet exigentiam aut
indigentiam, ut supra ostendimus, & Deus non habet ullam creaturam
cognoscere in illa affectione nisi intrinseca ut in modis ignito
ducente ad cognitionem ipsius creaturae.

Respondetur cum Suarez loco citato, non esse necessariam
realem relationem causa ad effectum ut ipsa causa sit medium cogniti-
vum ad cognitionem effectus, dum modo inter utramque sit realis
aliqua connectio, qualem patet esse eorum reali respectu, nam,
Inquit, Angeli substantia & cetera omnia absoluta est, nec habet realem
respectum ad creatorem nec ad suas proprietates vel passiones,
sed tamen cognoscens suam propriam naturam & substantiam per eam
potest cognoscere creatorem & suas proprias passiones, quod realiter
continentur in illa vel ab illa procedunt, sic igitur habet organa
Dei sit absoluta a creaturis, non potest tamen cum illis connexio
realiter, quatenus realiter est virtus illarum productiva, per quam
rationem se medium sufficiens ad illas cognoscendas.

Sed contra hanc rationem est organa omnis realis connectio
intrinseca unius cum altero, constituit autem in reali respectu aut
in exigentia vel indigentia intrinseca quam habet alteri, nec
est potest assignari aliud fundamentum connexionis realis intrinsecae
unius cum altero, atque in Deo nec est realis respectus ad
ullam creaturam, nec exigentia aut indigentia illig creatura
erga, nec oblat de se Suarez dicit de Angelo, nam Angeli est
ad Deum ut est ens eorum ad Deum ut ad primum ens,
cuius est participatio, dicit relationem transcendentalem sicut dicit
accidens ad substantiam, quod dicitur ens per retributionem
ad

ad illam, aut certe h^{ab} indigentiam vel exigentiam sibi intrin-
secam actionis creaturae & conservativa, quae dicitur relaxem
transcendentalem ad ipsum Deum, & rade Angel^{us} p^{ro} cognoscendo
suam substantiam dicit in cognitionem Dei, similiter Angeli
substantia vel ut ead^{em} dicit relaxem transcendentalem ad eas
passiones & proprietates, vel certe h^{ab} exigentiam & indigentiam
necessarium proprietatum, & rade tales connexionis propria sub-
stantia cum suis proprietatib^{us} p^{ro} in sua substantia ut in medio
cognito cognoscere has proprietates.

¶ De his d^{icitur} cum Eric^{us} d^{icitur} d^{icitur} 5. cap. 3. o^{mn}
creaturas possibili^{um} contineri eminenter in o^{mn}ipotentia Dei, ut in
virtute quodam superior^{is} qua continentia licet sit absoluta
a creaturis, n^{on} p^{ro} n^{on} est medium p^{ro} vivo p^{ro} d^{icitur} d^{icitur} d^{icitur}
creatura ipsa prout consenta in tali virtute, q^{uia} secundum
ultimam suam differentiam continentur in o^{mn}ipotentia divina, & rade
talis continentia Deus p^{ro} videre, q^{uia} in sua o^{mn}ipotentia ut in medio
cognito creaturas posibles.

¶ Sed contra est, q^{uia} ad res creatas, quae ut medi^{um}
cognitum non ducit in cognitionem alterius rei, necessario h^{ab} cum
ea connexionem sibi intrinsecam fundatam in relaxe reali
vel habitudine ad illam, vel in existentia aut indigentia illig
sibi intrinseca, neq^{ue} vlla res creata p^{ro} assignari quae ut medi-
um cognitum ducit in cognitionem alterius nisi rade talis
connexionis & neq^{ue} vlla p^{ro}fectio Dei intrinseca, cum nullam
talem h^{ab} connexionem cum vlla creatura, & talis ut Deus in
ea tanquam in medio cognito p^{ro} videri aut cognoscere illam
creaturam possibilem.

¶ Neq^{ue} dicas dignitatem est, q^{uia} Dei p^{ro}fectio intrin-
seca, ut est o^{mn}ipotentia, sit infinita & illimitata, res a. creata sit
finita p^{ro}fectionis, q^{uia} si haec dignitas est bona, sequeretur
Deum videre in sua o^{mn}ipotentia rem contingentem sine existentem
sine futuram ut in est cognito, cum illa etiam eminenter
contineatur in o^{mn}ipotentia Dei, q^{uia} ita negant contra^{dicto} aduersarij,
est it^{em} ex vna vna atq^{ue} inductione, q^{uia} vis, quam h^{ab} aliqua res
d^{icitur} ut tanquam medi^{um} cognitum p^{ro} ducere illud in
cognitionem alterius rei, fundatur in connexionem intrinseca
illig rei cum altera, connexio a. fundatur in aliquo res-
pectu reali vel in aliquo exigentia aut indigentia, siquidem
nullum aliud illig fundari sufficiens fingi p^{ro}.

¶ Attendendum est contra eos, qui volunt in Deo est
relaxem

relaxationem realem vel habitudinem ad quamlibet rem possibilem 82.
in particulari, ratio cuius volunt Deum pōe ut medium cognitum
movere seipsum & Beatos ad cognitionem creature possibile in
particulari: qd ex huiusmodi positione sequitur in Deo ēē
aliquam habitudinem & inclinationem positivam & realem
ad actionem cuiuslibet peccati, quia, inclinatio ita in Deo ēēt ut
si per impossibile peccatum, nō ēēt possibile, neq; in Deo ēēt illa
inclinatio realis, ac proinde, ēēt in Deo aliqua effectio quae nō
haberet pro fine nisi ipsam actionem peccati & peccatum ipsum.
Neq; obstat qd Dei voluntas nō intendat ipsum peccatum, non
solum illa peculiaris relax vel habitudo ordinata ad actionem
liberam peccati verē ex natura sua ēēt ordinata ad eandem acti-
onem, & consequenter ēēt causa peccati. Praeterea contra eos,
qui docent Deum dicere relaxationem realem ad creaturas posibles
nō in particulari sed tñ in consubstantia rei nō implicantis, ē
habeat eas volunt Deum & Beatos ipsos pōe, videre Deum ut in
eas creaturas posibles; addendum ē qd ex eo sequeretur quidem
qd Deus & Beati. possent videre in Deo creaturam nō implicante
in consubstantia. hanc vel illam creaturam in particulari, qd
nullam adhuc Deus haberet connexionem cum illa particulari
creatura, ratio cuius ut medium cognitum pōet moveri aut mo-
vere ad cognitionem illius.

Contra propositionem supra positam potest fieri obie-
ctiones supra allatae contra conclusionem positam diff. precedenti
q. 3. cap. 2. quibus ibidem responditur; hoc tñ addo qd
loq; ibidem ex Dionisio Areop. nobis obicit, ubi diximus illi
tñ contendere qd Deus nō accipiat cognitionem a rebus, sicuti
nos sed ex seipso sciam verum omnium ab aeterno habet, fuisse ad
rem pram ponderatur a Vasquez diff. 6. cap. 4.

Obicies ex S. August. lib. 33. q. 9. q. 26. obi-
cis Deum extra se nihil intueri & Deus ex mente Augustini
oēs creaturas cognoscit in se ut in causa divinali & eam faci-
endam cognoscit in seipso.

Qd cum Vasquez loco cit. S. Augustinam ita
loq; nō ē. extra quodquam positum intuebatur ut secundum
qd constitueret qd constituerat, nam hoc opinari verilegitimum
ē, & statim docet oīam rerum creandarum rationem in Deo ēē,
ac proinde Augustinus tñ vult docere Deum nō creare hanc rerum
universitatem respiciendo aliquid extra se eius instar illud
crearet, sicuti pictores qui aliquam pueram ante se positam
hnt

28 hinc ut eam imitentur, sed intra seipsum cogitare, qua facturus
erat, hinc suam eam sibi reddideret, sed quia intra se ha-
beret distinctam et propriam notitiam singularium rerum
quas facturus erat.

Obiicit rursus: Deus in se habebat Ideas rerum
quas facturus erat, atq. eadem Ideas intuebatur dum crea-
turas pronucebat & vere Deo in seipso saltem tanquam in ca-
reathi cognoscit creaturas.

Pro solutione notandum e duplicem esse Ideam,
alteram formalem, alteram obiectivam; Obiectiva e id e-
st quod artifex dum operatur respicit & ad instar illius operatur
aliquo. formalis vero e ipsamet cognitio Ideae obiectivae
ipse, formalis conceptus e cognitio operis faciendi, atq. haec duplex
Idea vocum hinc nolum in artifice creato, sed etiam in Deo, nam etiam
in ipso e cognitio rei possibilis qua debet fieri, atq. huiusmodi cogni-
tio e Idea formalis, ipsa vero res possibilis facienda, cuius Deus hinc cogni-
tionem, e Idea obiectiva, ut docet Scotus, Occam, Gabriel, Maior,
Durandus & hinc auctus apud Vasquez disp. 71. cap. 1. neg obstat ad
dicit Vasquez disp. ult. cap. 2. nempe non possibile e distinguere ab
ipsa re qua fit a Deo, ac proinde non possibile ut a Deo cognitam
n habuimus rationem Ideae, cum Idea n possit esse nisi ipsi facta, sed neces-
sario debet distinguere ab ipso facto. hoc, inquam, n obstat, non
quamvis res possibilis v. g. coelum faciendum n distingueretur a Deo
existente, vere in coelo possibile, antequam existeret, habebat rationem
aliquo modo dixerim ab eo quoniam hinc dum existit, e rade predicti
facti, possit coelum possibile e ut sic ab ipso Deo cognitum habere
rationem Ideae obiectivae respectu facti dum ipsum fieret. his premis.

Pro negando Deum habuisse in se Ideas quas intue-
retur dum faceret creaturas, nam quamvis haberet in seipso Ideas
formales omnium creaturarum faciendarum quas Ideas ipse rei dum
fuerent imitabatur, verum in Deo illas n intuebatur dum
pronucebatur, nempe ita ut creaturas ut eminenter contentas in
illis Ideis formalibus tanquam in obiecto cognitio cognosceret secun-
dum ipsarum esse propriam, siquidem Deus nullam hinc connexionem
sibi intrinsecam cum creaturis rade cuius possit movere illarum,
diuinum ad illarum cognitionem, atq. ex his colligi potest quamvis rade
illigendi sint Patres diem voluit in Deo esse Ideas rerum omnium pos-
sibilem, id e. illigendum e de Ideis formalibus n de obiectivis quae
extrinseca ipse Deo, cum nihil aliud nisi quam ipse res hinc im-
plicitas e connotantes cognitionem diuinam ad se terminatam.

Obiicit

Obiicitur: datur in Deo cognitio rerum possibilium
in qua Deus n̄ cognovit ipsas res posibles & similiter poterit
dari aliqua cognitio creata aliquarum rerum possibilium in qua
vise res aliqua possibili, ex ip̄ sua per illam representantur, n̄ cog-
noratur, sed hoc ē impossibile & e illud videt hoc sequitur.

Ad similem d̄o obiectionem p̄e fieri contra viam
quam Deus h̄t de rebus contingentibus, videt, evidentibus vel futuris
Inquidem Deus in illa n̄ videt res ipsas contingentes, ut eoditer
vident etiam adversarij & similiter poterit dari aliqua cognitio
creata aliquarum rerum contingentium in qua vise n̄ p̄ost
videri vel cognosci aliqua res contingens ex ip̄s quas eadem cogni-
tio representat, sicuti igitur adversarij negabunt consequentiam
huius arguti, ita e nos negamus consequentiam obiectionis supra
facte, sc̄ dicimus disparitatem ex ip̄a cognitio creata ex sua in-
trinseca limitate. H̄t talem connexionem cum suo obiecto consis-
tentem que in relac̄e ad obiectu, vult in exigentia aut indigentia
ip̄is obiecti, ut ratio talis connexionis in illa vise necessario cog-
noscatur ip̄am obiectu, q̄o a ^o cognitio creata, illud h̄t ex intrin-
seca limitate cognitionis create, condat ex ip̄i sensu sapientium,
sicut etiam q̄o substantia illibitua creata n̄ p̄ost ēē identificata cum
actu cognitionis ad se terminata (licet Dei cognitio, qua cognovit
seip̄am sit identificata cum ip̄o Deo) oritur ex ip̄a limitate &
finitate substantia illibitua, ut colligitur ex eod̄ sapientum sensu.

Quoniam ē d̄o Deum videre in seip̄o sine in sua
ectra ut in seculo eam creaturam sine possibilem suae contingen-
tem. Pro hac conclus̄e faciunt S. Thomas 1. 2. q. 9. art. 5.
& lib. 1. contra gentes cap. 53. Aquinas in 1. 2. q. 9. art. 5.
Alexander 1. 2. q. 2. 3. memb. 3. art. 1. Henriquez quodlib.
9. q. 2. expresse h̄t eandem conclus̄em Vasquez disp. 60. cap. 3.
& q. 2. ali. eadem t̄n propositio ē contra Sabilem in 1. 2.
q. 9. art. 2. concl. 1. Occamum ibidem in eod̄ d̄t. q. 3.
hac propositio antequam probetur, explicanda est.

Dicitur a Deo videre via in sua ectra tanquam
in seculo, eo q̄o divina cognitio terminetur ad eam divinam
ut ad suum obiectu finale, divinum, a quo specificatur & individuat
intrinsece, ita ut divina cognitio sit infinita respectu in ratione
cognitionis, eo q̄o ē cognitio prima veritatis, id ē, ectra de infi-
nita & increate, d̄t. a. cognitio divina h̄t infinitatem in
ratione cognitionis, inde etiam consequenter h̄t q̄o sit cognitio cu-
insequi veritatis etiam create, inquam alias Deo cognitio
n̄ cēt

23
 n' est infinita aut infiniti affecta in ratione cognitionis. n' in di-
 vina cognitio ita se habet ad certam divinam ^{et} in ipsa tan-
 quam in medio cognito cognoscit ipsas creaturas, sed ex ipsa
 divina certia tanquam ex specie intelligibili habet ut sit species expressa
 etiam creaturarem vel etiam ad ipsas creaturas extrinsece
 terminetur, ideo dicitur dicitur cognoscere creaturas in seipsis
 tanquam in speculo, quia cum recte dicitur aliquid in speculo,
 quod dum videtur speculum simul oculis ab ipso speculo reerget
 ipsam impressionem rei, que in speculo videtur dicitur, ab eodem
 speculo reflexam vel repartam, ita etiam dicitur deus ita videt suam certiam
 ut simul ex ea tanquam ex specie intelligibili representate creaturas
 habet ut sit etiam species impressa tanquam, ideo dicitur dicitur videre
 creaturas in sua propria certia sine per eam ut in speculo vel per
 speculum quando a. dicimus de divina cognitione ut infinita in
 ratione cognitionis eo quod cognitio divina certia, n' excludit infi-
 nitatem ex parte principij tunc dicitur illi, quis e. dubitet
 primam veritatem tunc divinam substantiam, ut obtemperare
 sine per se n' potest refundere infinitatem in cognitionem nisi etiam
 illi cognoscens est infinita affectum.

Jam vero eadem propositio patet: quia substantia sine
 certia divina tanquam principium determinativum sine ut quod
 dicitur magis speciei intelligibilis movet & determinat divinum illud
 prima veritatis vel principij & etiam eadem divina certia per
 modum speciei intelligibilis divinum illud determinat ad cogni-
 tionem ipsarum creaturarum. Ans patet: quia n' potest assignari aliud
 principium determinativum quod per modum speciei intelligibilis
 determinat illud ad cognitionem prima veritatis vel principij
 certia divina, ut facile ostendi potest. Consequenter patet: quia alioquin
 divina cognitio terminata ad creaturas n' esset eadem cum
 divina cognitione terminata ad certiam divinam, sed esset di-
 versa ab eadem eadem cognitione, sicut unum attributum e-
 st diversum ab altero, quia cognitio creaturae habeat naturam illi-
 gibilem diversam & consequenter diversam rationem formalem motivam
 suam obiectivam sub qua deequate distinctam, atque ita n' esset
 indivisibiliter eadem cognitio creaturae cum ipsa cognitione
 ad primam veritatem terminata, que si cum infinita sit in
 ratione cognitionis debet extendi ad se intelligibile, ita ut cognitio
 divina prout terminata ad creaturam n' sit alia etiam iuxta
 unum modum intelligendi ab ea, qua cognoscitur certia divina
 sed eadem modo indivisibiliter extensa ad creaturam, eo quod
 divina

ad cognitionem

determinat

Divina cognitio terminata ad etiam divinam sub quan-
tum e esse representatio vis veritatis. Cum igitur divinus
illius ita cognoscat etiam divinam ut simul ab ea tanquam
a specie intelligibili creaturarum moveatur e determinetur ad
cognitionem illarum, non dicitur, ut constat ex proporti-
onis explicatio, Deum cognoscere creaturas in seipso vel in
sua etia tanquam in speculo.

Obijctis: etia Dei nullam dicitur relationem sibi
intrinsecam ad creaturas, nec cum ipsis ullam habet connexionem
sibi intrinsecam & nec potest ipsas creaturas representare vel
illatum divinum determinare ad illarum cognitionem.

R. & nego conseq: ratio e, quia licet etia divina non
possit se obiectu cognitum movere aut determinare divinum
illatum ad cognitionem creaturarum, eo quod ex parte sua nul-
lam habet connexionem sibi intrinsecam cum ulla creatura, sicut
in divina cognitio terminatur ad creaturas atque ulla con-
nexionem sibi intrinsecam cum illis, ita etiam etia divina,
per modum speciei intelligibilis potest movere & determinare illatum
primarium ad cognitionem creaturarum, licet cum ipsis nullam
habet connexionem sibi intrinsecam, atque hoc etiam magis con-
stat ex infra dictis.

Ex dictis. a. obiter colligi potest bene contra asserti-
onem Dei e Deum ipsum respectu sua cognitionis e obiectu
primarium, creaturas vero e obiectu secundarium eundem cogni-
tionis, si quidem eo quod Deus creaturas cognoscat in seipso
ut in medio cognito, quo modo repugnat, ut supra vidimus,
sed quia divina cognitio ab ipsa Dei etia e a reliquis obiectis
quae et in Deo tanquam ab obiecto suo specificatur e individu-
atur saltem realiter loquendo. contra vero a creaturis nec
specificatur nec individuatur, si quidem sicut divina cognitio
habet eandem generalem perfectionem quam nunc habet si nulla
creatura existeret nec esset praeterita aut futura, ita etiam
eandem omni perfectionem etivalem e individualem haberet
si per impossibile nulla creatura esset possibilis aut omni crea-
tura implicaret contradictionem. his absolutis defini-
endum est quid scia divina, prout e scia creaturarum,
superaddat ipsi Deo, sed ne eodem aut fere eodem repetamus,
de hac re nonnulla infra dicemus, e quantum satis erit di-
cetur disputare sequenti, cum discutietur quid actus Dei liber
sive secretum eius liberem superaddat ipsi Deo, e. e. eodem
oio

† ovis difficultas actus liberi Dei, & cognitionis divinae venar-
tis circa creaturas.

CAPELLA II

Qua ratione scientia Dei ex obiectis dividatur.

Supponendum e primo sciam Dei n̄ ee habitum aut quash-
tatem accidentariam ipsi Deo succedentem quemadmodum
scia e cognitio creata e superaddita illi creati, sed ee ois
identificatam cum obitu suo primario sive cum ee Dei,
e quidem ita ut mirebili quodam reflexione feratur etiam
in seipsam tanquam in suum obitu.

Ponendum e 2do sciam Dei n̄ ee discursi-
uam, siquidem ut recte docet S. Thomas j. p. q. 14. art. 7.
discursus intellectualis n̄ potest considerare sine pluralitate vel dis-
tinctione autem qua in Dei scia latet n̄ ee, quando o-
gudem Deo unice e simplicissimo actu oia cognoscit.

Ponendum e 3to sciam divinam ee intuitivam
n̄ solum respectu divinae substantiae, sed etiam respectu rerum creatorum
qua existunt in aliqua temporis differentia, n̄ n̄ ee intuitiva res-
pectu rerum possibilium qua nunquam existunt, nam cognitio intuiti-
va, ut patet ex S. Thoma j. parte. q. 14. art. 12. e coarctata conce-
ditur ab alijs, e illa qua fertur in obitu ut in rem durabilem pra-
sentem ipsi cognoscenti, cognitio a. Dei e huiusmodi respectu
cuiuscumque rei existentis in quacumque temporis differentia, cum
e. sit aeterna, necessario fertur in aeternitatem ipsius Dei cognos-
centis e in durabilem cupit habet rei aliquando existens tanquam
in rem praesentem durabilem, ipsi Deo cognoscenti, ac proinde cognitio
divina e intuitiva n̄ modo respectu rerum nunc existentium,
sed etiam respectu praeteritarum e futurarum, siquidem ratione aet-
ernitatis in ois fertur tanquam in res durabilem praesentes ipsi
Deo cognoscenti; contra vero divina cognitio n̄ potest, ut constat,
ee intuitiva respectu rerum possibilium qua nunquam existunt,
quia n̄ potest ferri in illas ut durabilem praesentes vel coexistentes ipsi
Deo cognoscenti.

Ponendum e ultimo Dei sciam ee calculatam,
e practicam comparatione duorum obitorum, ut videtur h. Thomas
j. citata art. 10. e Scholastici coarctata cum illo. ratio e, quia
Dei

Dei scia comparat obedi inveniati n e operativa, ac primde res-
pecta illig e speculativa h practica, contra vero respectu sui obedi
2davi nempe creaturarum e operativa, quatenus dirigendo potam
executivam p ad illarum productionem concurrere, e deo respectu
creaturarum e practica: his. a. positis.

Dicensum e primo Dei sciam ex parte obedi rec-
te videri in sciam simplicis intelligentia, e sciam visionis. porro
noia scia simplicis intelligentia significatur Dei cognitio prout ter-
minatur ad ea obedi, que prout cognoscuntur a Deo n includunt
existentiam realem exercitam. nomine. a. scia visionis illigiter
divina cognitio prout terminatur ad ea que hnt in seipsis exis-
tentiam actu exercitam atq actuale, e e distinguunt a presentia
obedi in ipso intelligente, qd a. scia simplicis intelligentia e scia
visionis sumenda eis prout dixim, constat ex S. Thoma j. par.
g. j4. art. 9. ubi docet ea que h in pota nunquam. a. erunt, n
cognosci per sciam visionis sed simplicis intelligentia, huius vocem
vident his verbis: qd ea, inquit, hnt ee distinctum extra videntem,
e dicere ea que hnt ee actuale in se pertinere ad sciam visio-
nis. hanc propositionem tradit Sorbal j. p. disp. 38. cap. 6. eam
recte aserit manifeste colligi ex eod Theologorum doctrina, eadem
in proposito e contra Joannem Vincentium de gra Christi, 6. dub. j.
ubi docet triplex in Deo ee cognitionem, primam simplicis illi-
gentia per quam cognoscit res ut potibiles, eam vero approbationis
per quam cognoscit ut res in aliquo tempore futuras coexistentes
post a ternitati. Eadem propositio videtur etiam ee contra Mo-
linam in art. 13. q. 14. 1ma parte S. Thoma disp. 17. 3. tri-
plex sciam ubi docet prout sciam Dei natalem e liberam
scie aliam ex parte obedi mediam inter illas duas quam ipse scis
appellavit sciam mediam. Pro eadem sentia Molinae referunt
Valentia, Suarez, e Vazquez, Sorbal in disputate citata cap. 5.
aserit ne nomen quidem scie medice referri ut predictis authority,
sed quicquid no de hoc re.

Obi conctio: ga illa e bona divisio cuius membra
ita opponuntur, ut inter ipse nihil pot assignari medium, atqui
scia simplicis intelligentia e scia visionis per quas tanquam per
duo membra adaequata scia Dei dividitur. Ita distinguuntur
ut inter ipse nihil pot assignari medium, hoc a. p. qd predicta
duo membra distinguuntur per rades contronictorias vel certe cas
hnt diveritas, signidem illa simplicis intelligentia, ut diximus,
e eo-

22
De eorum obdormum que prout cognoscuntur a Deo n̄ hnt̄ exi-
stentiam realem actū in seipsis actu exercitiam scia visionis e
eorum obdormum que prout cognoscuntur a Deo hnt̄ in seipsis ex-
istentiam actu exercitiam & importibile e ut sit aliqd̄ obdorm a
Deo cognitum qd̄ propria n̄ pertinet ad sciam visionis vel
simplicis intelligentie, cum sit importibile dari mediam inter habere
in se existentiam actu exercitiam, e n̄ habere in se huiusmodi
existentiam, eo qd̄ opponantur contradictorie, ac prout sit im-
portibile e etiam dari mediam inter illas duas scias.

Obiectis scia divina, qua dicitur approbatio, nec per-
tinet ad sciam simplicis intelligentie, nec ad sciam visionis & e
media inter istas, e consequenter dicitur scia divina in sei-
entiam simplicis intelligentie e visionis n̄ e bona, cum n̄ sit
congrua.

Scia Dei qua dicitur approbatio potest fortiter
in actu ut hnt̄ in actu actuali in se, atq; hoc modo e scia visionis,
aut fortiter in actu prout dicitur ab ee actuali ipis, atq; hoc modo
e scia simplicis intelligentie, porro scia approbatio n̄ pertinet
ad sciam visionis, nec ad sciam simplicis intelligentie dicitur scia
approbatio, eo qd̄ Deo in obitu illis, n̄ invidente actuali e
scia, n̄ in se, n̄ ab eo abstracto, Deo n̄ completi, sicut s. Tho-
mas q. 3. de veritate art. 3. e 2. recte innotet sciam approbatio
n̄ consistit ex aliqua ratione diversa obiti intelligentie, sed ex deneg
minatione voluntatis divine, quare necesse e ut p̄tata ratio obiti
scia, approbatio pertineat ad sciam simplicis intelligentie, aut ad
sciam visionis. ex his. a. manifeste sequitur falsum ee qd̄ scia
obiti ut p̄tata, ut volbat Vincentius, scia approbatio media
inter sciam simplicis intelligentie e sciam visionis, cum scia obiti
p̄tata sit obiti haberi existentiam vel actuali sciam ee, e
p̄tata manifeste pertineat ad sciam visionis.

Ex istis. a. colligitur oia futura conditionalia,
qua nunquam erunt, eo qd̄ nunquam ponenda sit conditio qua
posita dicit futura, pertinere solum ad sciam simplicis intelli-
gentie, qd̄ ut aliqd̄ obiti pertinet ad sciam visionis, necesse e ut ali-
quando hnt̄ in seipsis actuali ee, huiusmodi. a. n̄ vs futura con-
ditionata qua nunquam habebunt ee. Bellarminus lib. 2. de
amissione gr̄ae cap. 17. in responsione ad iuniorum argum. Valeria
j. parte. q. 14. puncto j. d. Qua quatuor. Arabet. disp. 18. cap. 9.
e alij apud ipsum. hoc th̄ e contra alios p̄tantes huiusmodi
futura pertinere ad sciam visionis.

Præterea

Præterea ex dictis oportet colligi, et recte eos sentire, quis dicant sciam simplicis intelligentiæ nra. sciam visionis eccliam verum, nam scia visionis supponit res futuras aut factas, et ideo n̄ pot̄ eas cadere, contra vero scia simplicis intelligentiæcum sit verum, pot̄bitum & factibile, pot̄ eas cadere, nempe dirigendo tripotam Dei in illarum productione.

Dicendum e. Deo sciam ex parte obiti recte etiam dividi in sciam necessariam sive nalem, & sciam n̄ necessariam sive liberam. rdo huius divisionis e. qd scia Dei aut terminatur ad obitu oio necessarium sive qd sit veritatem oio necessarium, cuiusmodi e ipsa Dei entitas vel substantia, & non implicantiæ creaturariæ, atq. huiusmodi scia dicitur necessaria & nalis, qd terminatur ad obitu contingens qd n̄ h̄t veritatem oio necessariam, sed sit aliter se habere, & hæc scia dicitur n̄ necessaria & libera n̄ quidem eo qd Dei cognitio in se, ut contingens, sed qd terminatur ad obitu contingens, ad qd potuit n̄ terminari eo qd ipsum potuerit n̄ ee.

Ex dictis a. colligitur divisionem scia Dei in sciam necessariam vel nalem, & in sciam n̄ necessariam vel liberam distingui a divisione scia in sciam simplicis intelligentiæ & sciam visionis, neg sciam necessariam vel nalem confundi cum scia simplicis intelligentiæ, & sciam n̄ necessariam sive liberam cum scia visionis; qd scia quam Deus h̄t de sua substantia, existentia, attributis, & personalitatibus, e scia visionis, neg tñ e scia libera aut n̄ necessaria. præterea multa s̄ obita conditionaliter futura, quæ h̄nt veritatem n̄ necessariam & contingentem, & ideo pertinent ad sciam n̄ necessariam & liberam, nullo a. modo ad sciam visionis, sed ad sciam simplicis intelligentiæ & vere scia necessaria, & nalis n̄ coincidit cum scia simplicis intelligentiæ, neg scia n̄ necessaria vel libera cum scia visionis, quomnis e. aliqua obita secundum qd h̄t veritatem necessariam continet ad sciam necessariam vel nalem, e quatenus n̄ intelligunt in se ee actuale, pertinent ad sciam simplicis intelligentiæ, nihilominus pot̄ aliq. obitu pertinere ad sciam liberam eo qd h̄t veritatem n̄ necessariam & contingentem & ad sciam simplicis intelligentiæ, eo qd h̄t ita h̄t veritatem ob n̄ m̄cturatur in se actuale ee.

Quæritur inter sciam necessariam vel nalem, & liberam obitu alia scia media terminata ad obita conditionalia, quæ h̄nt contingentem veritatem conditionatam etiam ante

ante actualē, ē liberum p̄tentum Dei, qualis videtur ē illa
scia quā Deus cognovit Tyrus acturos poenitentiam si visse-
rent. (Sic miracula?)

Deinde alij cum Molina, in art. 13. q. 14. 1.
partis S. Thomae sup. 7. §. 3. p̄ticipiam sciam, ē in lib. concupis-
center sciam nāalem ē liberam nēcessariē sciam conditionalium
modo explicatam, q̄a ipsa aliquis p̄ticipiet ab utraq, cum t̄n ab
utraq, p̄ticipiatur, q̄a ē in Deo ante libram d̄terminationem
voluntatis Dei, in quo accedit ad sciam nāalem, terminatur a.
ad obitū n̄ necessarium, in quo accedit ad sciam liberam, n̄ d. e.
meri, libera p̄ticipi, post decretum liberum divina voluntatis, sicut
ē scia visionis creaturarum.

Secundo contra q̄a Dei scia dividitur in nāalem
ē liberam, per sciam a. nāalem cōtiter illigitur scia necessaria,
per sciam liberam illigitur scia n̄ necessaria, sicut cōtiter
consequitur ē una d̄visio divina scia in sciam nāalem ē liberam,
cum d̄visione in necessariam ē n̄ necessariam. (Sicut d̄visio divi-
na d̄at per membra necessariē habentia contradictionem a nex-
am, atq, ita infer illa n̄ p̄ticipi fieri medium, atq, ita scia conditionali-
um supra explicata aut ē necessaria aut n̄ ē necessaria; n̄
p̄ticipi, est scia nāalis; si idem, est scia libera. Ad q̄a p̄ticipi
d̄visio scia ex parte obiti involvit liberam Dei voluntatem, n̄ que
fuerit in aternitate, sed qua liberē est in Deo p̄ticipi ponentur illa
conditiones, quib, p̄ticipi aliquid dicitur futurum, atq, hoc etiam
satis ē ut scia talis obiti conditionaliter futuri dicitur libera. Ad-
terea addendum ē quicquid dicitur in hac re n̄ multum referre,
dummodo n̄ consistatur scia media inter sciam visionis ē sciam
simplicis intelligentia, q̄a hoc ē contra coram sententiam authorum.

Deniq, addendum ē q̄a ad d̄iuerendum an futu-
rum aliquid conditionatum p̄ticipi ad sciam nāalem, v̄t
liberam, consideranda ē connexio consequentis cum antecedente,
id ē p̄ticipi futura cum conditione, nam si talis connexio sit inter
illa, ut simplices contradictionem p̄ticipi antecedens sine consequenti,
huiusmodi futurum conditionatum p̄ticipi ad sciam nāalem, v̄t
hoc si Petrus certiorē, moveretur. si vero conditio talis ē ut quan-
tum ē ex nōa sua p̄ticipi existere sine consequenti, cognitio talis
futuri conditionatum p̄ticipi ad sciam liberam, at p̄ticipi cum
huiusmodi sit hoc conditionatum: si scias rite, legisset poeni-
tentiam de suo peccato, sed recipiet illum in gratiam, cognitio
talitatis veritatis p̄ticipi ad sciam liberam.

Capit. 9.

CAPIT. III.

An in Deo sit scientia futurorum contingentium?

Supra h̄ semel suggerimus Deum cognoscere futura contin-
gentia, in presentia vero examinandum ē: an Deus revera cog-
noscat futura contingentia sine libera, quae videlicet futura
sūt a causa inefficienti vel libera. Porro hic n̄ ē sermo de fu-
turis contingentibus conditionatis, de his ē. infra, sed de futu-
ris contingentibus simpliciter & sine edicto, id ē, futuris abso-
lute, quae videlicet erunt tempora sequenti, eo q̄d reijcia ponetur
ois q̄a, ois edictis, & ois circumstantia adhuc ut suo tempore
existant.

Dicendum ē Deum cognoscere oia contingentia
absolute futura. Conclusio ē certa apud oēs Catholicos, imo ē
de fide, ut mox condatbit.

Et ex Propheta Pal. 53. intellexisti cogita-
tiones meas de longe, & oēs vias meas praevisioni. Danielis
cap. 5. ubi dicitur: Deus aeternus qui abmonditorum es cognitor
I nostri oia antequam fiant. Sap. 13. praevias futura illorum.
Ecl. 39. opera ois carnis coram illo a saeculo usq̄ in saeculum
requirit, & nihil novum in oculis eius. praeterea eo proprium
Dei nomen futura significat Isaie 41. annuntiate nobis quae
ventura sunt, & dicens 48. Audivas. atq̄ ita nra conclusio p̄t
etiam ex oibz Prophetis, unde merito Tertullianus lib. 2. contra
Marcionem cap. 8. loquens de via divina futurorum sic ait: pro-
pria Dei tot h̄ testes quot fecit Prophetas. Eadem conclusio p̄t
provari etiam ex Patribus, sed unum Augustinum allegare
sufficiat, qui lib. 3. de Civit. cap. 9. sic ait: confitenti Deum
ē negare praeviam futurorum, apertissime insania ē.

2. D. conclusio p̄t rade ex Petro de Avellanog.
40. cap. 13. q̄o futura absolute etiam antequam sint vere sunt
cognoscibilia & saltem respectu divini illius, qui h̄ infinitam
vim intelligentiae, etiam pro tunc h̄ cognoscibilia a Deo. h̄s p̄t
q̄o ois q̄ p̄ enunciarī, verē, h̄ nōm intelligibiles, nihil ē. p̄
enunciarī verē, nisi per veram illationem, atq̄ futurum
antequam existat p̄t enunciarī verē, p̄t q̄o veritas consistit
in uniformitate enunciarī cum re enunciarī, si a. enunciarī
aliquid

aliquid post tres dies v. g. aliquid futurum, qd veri post tres
 dies eveniet, conformitas ^{autem} enunciationis, cum re enuncata
 & enunciatio quae dicitur aliquid futurum, qd postea eveniet vera.
 Minor dicitur esse nota ex terminis; praeterea qd a posteriori:
 qd si quis praedixerit aliquid futurum qd eveniat sicut praed-
 dictum est, dicimus illam verum dixisse, & praedictionem fuisse
 veram, impossibile est autem, ut nunc per verbum temporis praeteriti
 dicamus illum verum praedixisse, qui rem futuram enunciat, quia
 tempore praeterito quo enunciat fuit enunciatio vera,
 siue qd idem est si verum est dicere, nunc praedictionem fuisse veram,
 necessario praedictio, dum facta est, fuit vera. Idem patet a simili,
 nam enunciatio de praeterito verum est conformis rei significatae, si
 illud fuit tempore praeterito in quo dicitur fuisse. Et etiam
 enunciatio de futuro est vera, si futurum eveniat sicut enuncia-
 tum est.

Confirmatur: qd propositio de futuro contingenti
 absoluto est determinate vera, & contradictorie opposita determinate
 falsa, ut haec propositio: Antichristus peccabit, est determinate
 vera & Deus cognoscit eandem propositionem esse veram, & conse-
 quenter nunc cognoscit peccatum Antichristi futurum. Non patet
 haec propositio: Antichristus peccat, in modo, in quo peccabit, est
 determinate vera & etiam tempore antecedenti determinate
 verum est dicere Antichristus peccabit, qd propositio de futuro est vera
 determinate, eius propositio de praesenti aliquando erit determi-
 nate vera, si iurati propositio de obito praeterito est determinate
 vera, qd propositio de eodem obito ut praesenti aliquando determi-
 nate fuit vera; atq; de his plura vide apud Alanot tract. 2.
 disp. q. cap. j. & apud alios.

Praeterea probant alij eandem propositionem qd
 si Deus non cognosceret futura contingentia, Dei scia atq; eius in-
 trinseca affectio mutaretur, quando videlicet futurum inciperet
 esse praesens & a Deo cognosceretur. Verum haec res non habet vim, nisi
 supposito qd futura etiam pro tempore antecedenti, quo non sunt,
 vera sint intelligibilia, si est pro tempore non sunt intelligibilia, neq; pro-
 tunc Deus illa cognosceret, sed tunc ea cognosceret, quando inci-
 perent esse praesentia, id est tunc solum sunt cognoscibilia, verum
 hoc totum fieret per mutationem a ex parte, affectionis intrinsecae
 ipsius Dei, sed tunc ex parte obiecti extrinsecae qd inciperet esse intelli-
 gibile solum quando est praesens, atq; hoc melius etiam infra
 constabit.

Obijci:

Obicitur: futura pro tempore, quo et futura, nihil actus
in se. Et futura pro tempore, quo et futura, si cognoscibilis,
ac proinde Dei cognitio non potest se extendere ad illa.

Pro solutione huius objectionis nonnulla aduertenda sunt. Primo a. aduertendum est, quod sicut res praesens dicitur in recto existentiam rei, connotatiue uero et in obliquo tempus subsequens illam, siue negationem durabilis rei subiacentem; ita etiam futurum nihil dicit aliud in recto nisi existentiam rei, connotatiue uero et in obliquo tale tempus antecedens siue negationem durabilis vel temporis in quo res est futura, quare pro eo tempore quod antecedit tempus seu instantis in quo res erit, non est praesens in se, res futura dicitur in recto, sed tamen id quod dicitur connotatiue et in obliquo, nempe negationem durabilis siue temporis in quo res erit, ac proinde sicut futurum dependens a causa necessaria, modo determinantis eandem causam ad ipsum effectum necessario ponendum, potest, antequam sit, cognosci in eadem determinatione, causa necessaria, nihil tamen praecedit futurum liberum, quod non habeat necessariam connexionem cum re ipsa existentia rei uero futura in suo tempore, differentia, ratio cuius connexionis potest esse illius, licet diuina moueri ad cognoscendum ipsum futurum liberum.

Aduertendum est rursum quod Dei cognitio quae cognoscit creaturam siue futurum secundum nostrum modum intelligendi duo importat; alterum in recto; alterum in obliquo; et quidem in recto importat actum immanentem intrinsecum et increatum diuini intellectus; in obliquo uero ipsum futurum in tali tempore, nam actus immanens cognitionis diuinae per ipsum futurum determinatur ut sit representatio et cognitio ipsius futuri, si est res et est futura, cognitio Dei immanens non representaret illam, ac proinde cum futurum sit conditio vel fundus ois necessarium, ad hoc ut nos concipiamus actum diuini intellectus immanentem terminatum ad ipsum futurum, per relationem rationis ad illud, nempe iuxta nostrum modum intelligendi, vel per comparationem et similitudinem creatam, dico cognitio diuina futuri dicitur importare connotatiue et in obliquo ipsum futurum; uerum licet futurum sit conditio necessaria determinans actum intellectus diuini immanentem, ad hoc ut representet ipsum futurum, non tamen ipsum futurum est de intrinseca ratione actus diuini immanentis, et representantis obiectum futurum, sed tamen illum extrinsece determinat, quemadmodum iuxta Thomam et alios existentia obiecti contingit speciem angelicam.

Angelicam ab initio creationis Angeli ipsi a Deo infusam de-
terminat extrinsece ad representandam rem contingentem de-
nouo existentem; quare si dicat actus diuini illius, prout con-
tradictorius ab obiecto futuro, n. e. factus eius representat aut factus
cognitio, ac prout de ore in cognitione diuina futurum intrin-
sece incitatur ipsa res futura; hoc actus diuini illius pro-
ut contradictorius ab obiecto futuro n. e. factus eius representat
vel cognitio, id e. factus eadem ratione cum ipsa cognitione,
quod aliqua rebus transcendentalis ad obiectum superaddita ipsi
illius e. ab eo distincta condat, n. e. factus effectus que equi-
uabat cognitioni ex sua intrinseca ratione determinante ad
representandum suum obiectum, quidem Deus per infinitam
effectionem cognitionis futurum sibi intrinsecam, potest de illud
sibi futurum, ut ut potest ipsam reualare, de illo loqui, determi-
nare. &c. perinde e. n. e. habent cognitionem sibi representatam
ex sua intrinseca ratione creatam e. determinatam e. ipsam
obiectum futurum, ac prout ipsa res ut futura solum ut conditio
necessaria extrinseca, representat de hoc ut actus immanens di-
uini illius ut actualis representat e. cognitio ipsius futuri,
n. e. ad hoc ut Deus dicatur factus cognoscere ipsam futurum.
Nec mirum e. debet de precise per hoc de aliquo sit futurum,
cognitio Dei infinita sine ulla mutacione intrinseca; in se facta
satis ulla noua factitate vel affectione sibi intrinseca potest represen-
tari e. factus alius potest e. representare, nam id potest ex se ipsa
affectione eadem cognitionis. ex his e. videtur de actus imaginans
e. vitalis cognitionis diuine, ex eo de representat creaturam vel futu-
rum, nullam sibi in se factitatem vel affectionem, ipsi se ipsam, quam
si ipsam n. e. representat e. de n. e. est futurum, n. e. habet, licet ad hoc
sibi representatua futuri vel ipsam representet actu, necessariis
præsupponit illud futurum in sua temporis differentia, quemadmo-
dum Deus, iuxta negantes ipsam e. in spatio imaginariis, sine ulla
factitate vel affectione noua sibi intrinseca determinat e. ad crea-
tendum mundum in ipsius create in eodem spatio per totam ipsius
mundi creatorem.

Ex dictis colligi potest hoc e. discrimen inter eum
sua vel cognitionis creatam, e. actum cognitionis in creatam, de affectione
ipsa intrinseca cognitionis creatam n. e. solum secundum rationem suam per-
sistentem, sed etiam secundum rationem suam individualem dicit de
obiecto respectum realem sibi determinatum, contra vero actus cognitio-
nis in creatam quo creatura cognoscitur, licet a nobis n. e. potest illigi
vel con-

vel concipi ab eo connotate creatura vel respectu & relatio ad illam, nullum in se respectum realem ad creaturam, & ideo effectio cognitionis increata representantis creaturam, quatum est ex se potest existere etiam ab eo in fundito relationis ratio ad creaturam ut existeret effectio cognitionis increata terminata ad futurum si futurum reuera non esset futurum. his premisiis.

De obiectioni distinguendo consequens, futura contingencia nempe, libera pro tempore, quod est futura, non est cognoscibilia respectu illius finiti & limitati cuiusmodi est illius creatus concedo, respectu infiniti & diuini nego consequens, siquidem illius diuini ratio sua infinita perfectionis illius non potest se extendere etiam ad illud quod est futurum perinde ac si esset praesens.

Quies pro tempore, quo futurum contingens est futurum, uero non est praesens & non potest cognitionem diuinam habere infinite perfectam pro tunc determinare, ad representationem sui.

De futurum contingens pro tempore, quo est futurum, non est praesens formaliter concedo, non est praesens virtualiter & aequiualeuter in ordine determinatam cognitionem diuinam ad sui representationem nego. Ans. D. a. futurum sit praesens virtualiter & aequiualeuter prout diximus, colligitur ex eo quod Deus pro tempore antecedente ipsum futurum potest facere multos effectus dependentes ab illo, perinde ac si ipsum futurum esset praesens, & e reuelare, idem futurum, de eodem loqui, & de alijs ad ipsum necessarijs discernere & c. ex quo potest quod diuina illius potest suam infinitam vim intelligenti respiciat ad ea quae notum est, sed in futura est, extendat perinde, de si uere essent actu praesentia: potest etiam alia obijci, sed ea facile solui poterunt ex ijs quae supradicta sequenti dicemus de actu uoluntatis diuinae libero. reliqua uero obiectiones ostendentes nullam propositionem de futuro contingenti & libero esse determinate ueram, & ideo nullum futurum liberum esse cognoscibile, & earundem solutiones, cum parum habent difficultatis, uideri poterunt apud alios.

Ex dictis solui potest illud quodam modo ut in potestate uoluntatis creata efficere ut Deus, habet vel non habet praesentiam eius quod ab eadem uoluntate futurum est. nam effectio quorundam reals actus diuini Deus intrinseca, quae ipse, nouit esse aliquid futurum, nullo modo & in sua potestate, uerantem quod diuina scia uel cognitio actu terminetur ad illud siue quod uicem est diuino illi actu representat illud quod a libera uoluntate futurum est, oio & in sua potestate, si est, nos non uicem libere operaturi, profecto uoluntate operatio

operatio n̄ est futura, ac pr̄inde nec Deus illam pr̄sciret, nec Dei
 scia ad illam tanquam ad rem futuram terminaretur, ac pr̄inde
 ē in n̄ra potestate, ut divina scia terminetur ad ea, quae libere
 facturi sumus. quando in dicitur ēē in n̄ra potestate, ut divina
 scia ad n̄ram operatiōem liberam terminetur vel n̄ terminetur,
 n̄ significatur, ēē in n̄ra potestate, ut postquam divina scia termi-
 nata ē ad n̄ram operatiōem futuram postea ad illam n̄ terminetur,
 ac pr̄inde mutetur ipsa terminatio divina cognitionis ad obiectum,
 siquidem n̄ ē in n̄ra potestate, ut postquam aliquid ē futurum, ipsam
 mutetur in aliquid n̄ futurum, siue facere q̄ Deus scia postquam
 ab ipso futuro determinata ē ad unam representandam, postea
 ipsam n̄ amplius representet, siquidem volens ē in n̄ra potestate
 ut divina scia n̄ sit determinata ad representanda illa quae
 libere facturi sumus, q̄ sicuti possumus illa n̄ facere, ita abso-
 lute loquendo a n̄ra potestate dependet q̄ divina scia sit deter-
 minata ad representandam unam operatiōem liberam, q̄ si operatiō
 a n̄ra libera voluntate n̄ est futura, scia divina n̄ representat
 illam tanquam rem futuram; atq̄ ex his constat q̄ quando dicit
 ēē in n̄ra potestate, ut scia divina cognoscat vel representet
 n̄ram liberam operatiōem futuram, id verificatur de scia divina
 antequam h̄t rationem praesentia respectu eiusdem operatiōis ē ante-
 quam eadem operatiō reponatur ēē futura. praeterea ex praedictis
 obiter colligi potest, cur terminatio cognitionis Dei ad obiectum futurum
 siue determinatio divina cognitionis ad representandum futurum
 mutari n̄ possit; ratio ē. q̄ divina cognitio necessario terminatur
 siue determinatur ad obiectum q̄ praesupponit habere rationem entis
 futuri, in nulla a potestate ē ut postquam aliquid h̄t rationem
 futuri, antequam sit, mutetur a futuro ad in n̄ futurum, signi-
 ficat hoc implicat, transit ē. ille a futuro in n̄ futurum per
 locum intrinsecum siue formaliter destruit id q̄ praesupponitur
 nempe rem fuisse futuram.

Quaerit: an Deus futura contingentia abso-
 lute cognoscat in suo decreto?

Respondeo: quavis decretum siue actus divina vo-
 luntatis sit eā veritatis quam h̄t futura contingentia, id ē
 ut eā ut h̄nt rationem entis futuri, ē eā quam remota ut fu-
 tura contingentia sunt illibata ē certo cognosci potest, n̄ s̄n
 Deus illa cognoscat in suo decreto tanquam in medio cognito.
 In hac re conveniunt Bellarmus lib. 2. de imagine gratiae cap.
 2. 4. et 7. Molina in concordia disp. 22. sententia de gratia
 efficaci

efficaci cap. 3. Arbal disp. 48. cap. 2. Alarot tract. 2. 90.
disp. 2. cap. 6. & alij apud ipsum, & tñ contra alios quos
habet idem author cap. citò.

Et nra responsio: qd decretum Dei nullam
immediatam connexionem cum re futura ipsi Deo intrinseca,
vt colligitur ex supra dictis, & contrahit ex disputacoe sequenti,
& Deus n̄ se futura cognoscere in suo decreto tanquam in
medio cognito. nec dicitur qd Deus cognoscat futurum
in terminacoe sui decreti vel sua voluntatis ad rem futuram,
sed qd terminacoe divinae voluntatis ad rem futuram posita
& vt infra dicemus, in actone vel qualitate qua effluenda e
res creata & praedicta terminacoe n̄ e obiecti prius cognoscibile
quam futurae creaturae qua effluenda e res creata, ac proinde
nec ipsa res futura p̄ cognosci in terminacoe diuini decreti
ad rem futuram vt in medio prius cognito; Deus igitur futura
cognouit in sua ebtia nrae, in seipso tanquam in medio qd
ad istam speciem impressa e intelligibili mouet illebum diuinum
ad cognoscenda futura, & consequenter ipsa futura directe e
immediata, in sua entitate & existentia, siue in sua reali
duracoe vel coexistentia ad tale tempus a Deo cognoscuntur,
dicimus, a diuinum illebum moueri ab ipsa ebtia vel entitate
Dei tanquam a specie impressa e intelligibili ad cognoscenda futu-
ra, nimirum iuxta nram modum intelligendi nrae per compo-
sitionem ad illebum creatum, qui ad intelligendum mouetur a specie
intelligibili creata representata nra ipsi obiecti, sicut etiam in Deo
distinguius attributa per respectum e comparacoe ad pfectio-
nem habentis create inter se distincta, illebum e intellectum,
voluntatem e volitionem, per omnem ad nras potes racionales
& earum actus. his absolutis definiendum est an Deus
cognoscat futura contingencia conditionata, vt supra polliciti
sumus, verum qd proximur totis temporis arguuntur e adhuc
superest nobis agendum de actibus libetis Dei, de praedictacoe
& contingente, quae h̄t maxe ad eos graues vt earum tractatio,
siue reprehensio n̄ potest omitti, deo futurorum conditiona-
torum, sicut nra in Deo opposites de ea nihil, vt etiam alij
fecerunt, nihil dicemus; qui vult, videre poterit quae de eodem
res tradiderunt Bellarming lib. 1. de grae e libero arbitrio
cap. 12. & 13. Suarez in opus. lib. 2. de vera conditionalium,
& tom. 2. de grae prol. 2. Erico disp. 7. cap. 1. Pasquier
disp. 67 cap. 3. Arbal disp. 44. Molina multum in locis

in jman

in ipsam partem & in concordia disp. 49. Harcot tract. 2.
disp. 4. & alij recentiores.

DISPUTATIO III.

De voluntate Dei.

Multa & controuersiae pertinentes ad voluntatem Dei, sed quoniam
omnes examinari non possunt, praecipuas ac magis necessitates, hoc
est, eas quae pertinent ad actum voluntatis Dei liberam discussimus.

CAPITULUM I.

An actus liber Deo regardat aliquam per-
fectionem intrinsecam?

Supponendum est Deum habere aequos liberos quibus velit existantiam
vel non existentiam creaturarum, atque hoc est etiam firmum certum,
siquidem constat ex multis scripturae locis, ad Ephes. 1: 11. sorte
vocati sumus, praedestinati secundum propositum eius qui operatur
omnia, secundum consilium voluntatis suae. ad Corinth. 12. omnia
haec operatur unus spiritus diuidens singulis prout vult. Item con-
stat ex Ps. qui videri potest apud alios, et licet tertia sit probari
ratio naturalis, quia non intellectus, si obicit plene intelligat, non ex neces-
sitate per voluntatem fertur in bonum sibi non necessarium et sine
quo in seipso sit esse effectus, atque Deus totam suam infinitam
perfectionem habet sine creaturis & Dei voluntas quae necessitate diligit
res creatas, et per consequens in Deo sit actus liberi. praeterea idem
patet, quia Deus libere agit ad extra, si est agens ex necessitate naturae,
actus igitur non haberet terminum limitatum: siquidem agens quantum
potest, versus a infinita ut est diuina, non habet terminum in eo, sed
in his partibus.

Dicendum est actum liberum non regardare Deo,
illam finalitatem vel perfectionem illi intrinsecam. eius opinio